

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА
УКРАЇНИ ІМЕНІ В. О. СУХОМЛІНСЬКОГО

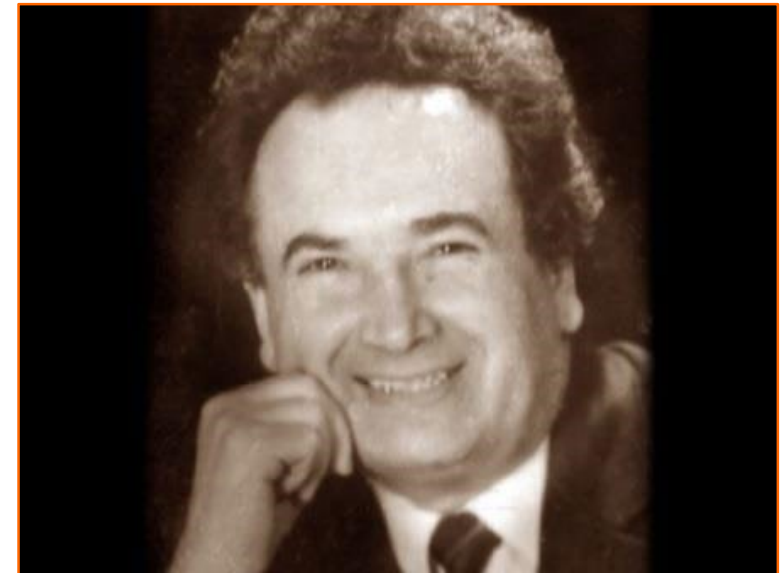
#працюємо_для_перемоги

Ідеї національного виховання в спадщині Мирослава Гнатовича Стельмаховича

До 90-річчя від дня народження

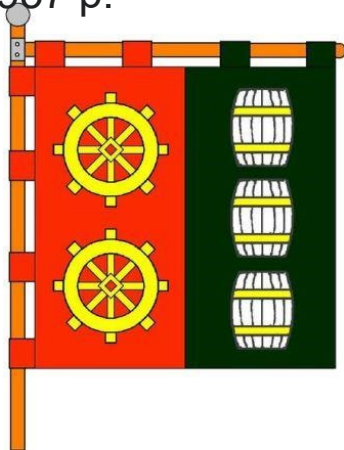
*«Дивлячись у минуле –
зніміть капелюхи.
Дивлячись у майбутнє –
засукайте рукави»*

*Мирослав
Стельмахович*

Мирослав Гнатович Стельмахович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АНП України, народився 25 червня 1934 р. в с. Уличне (тепер Дрогобицького району Львівської області) в селянській родині. Батько в 1939 р. пішов на війну, з якої так і не повернувся — загинув у німецькому полоні, через рік не стало й матері. Мирослав разом з молодшим братом Богданом залишається на вихованні стрийка Олексія та маминої родички, які побралися, щоб замінити їм батька і матір. Через довгі роки Мирослав Гнатович проніс найтепліші почуття до своєї, але особливо, другої «мами». Наступні роки, вертаючись в рідне село, Мирослав ніколи не проминав порога її хати, щоб зайвий раз засвідчити їй свою любов і повагу.

По закінченні Уличненської середньої школи (1952), М. Стельмахович вступив на філологічний факультет Дрогобицького педагогічного інституту імені Івана Франка, який закінчив у 1957 р.

Прапор і герб с. Уличне, Львівської обл.

Дрогобицький педагогічний інститут (університет) імені Івана Франка.

У 1957–1960 рр. працював інспектором Турківського райвно (Львівська обл.). У 1960 р. його призначено заступником директора Великокам'янської восьмирічної школи Коломийського району на Івано-Франківщині. Кілька років Мирослав Гнатович був директором сільських восьмирічних шкіл: спочатку (1961–1965) у с. Жуків Тлумацького району, а потім (1965–1968) в с. Великий Ключів Коломийського району Івано-Франківської обл.

З 1968 р. успішно навчався в аспірантурі при Науково-дослідному інституті педагогіки Міністерства освіти України, де й захистив кандидатську дисертацію на тему «Розвиток усного мовлення учнів при вивченні фонетики й морфології у середній школі» (1970). У ній доведено, що в роботі з розвитку мовлення необхідні єдність, взаємозв'язок і взаємозумовленість усної та писемної форм рідної мови.

Великоключівська школа (Коломийський р-н, Івано-Франківська обл.)

*Прикарпатський
Національний університет
ім. В. Стефаника*

Ще до захисту дисертації М. Г. Стельмахович стає викладачем кафедри педагогіки і психології Івано-Франківського педагогічного інституту імені Василя Стефаника. В інституті він поступово обіймає посади старшого викладача, доцента, завідувача кафедри педагогіки і методики початкового навчання. У 1985–1997 рр. – декан педагогічного факультету.

Після захисту докторської дисертації «Традиції й нові тенденції в розвитку родинної етнопедагогіки українського народу» (1990) очолював кафедру українознавства Прикарпатського університету імені Василя Стефаника. В останні роки життя М. Г. Стельмахович керував кафедрою Коломийського індустріально-педагогічного технікуму (1997–1998), залишаючись одночасно професором Прикарпатського університету.

*Коломийський індустріально-
педагогічний технікум*

Учасник першого з'їзду працівників освіти України (1992), член редколегій багатьох педагогічних видань, М. Г. Стельмахович був причетним до заснування й роботи Науково-методичного центру АПН України і Прикарпатського університету імені Василя Стефаника «Українська етнопедагогіка і народознавство», де він був провідним науковим співробітником. Тривалий час Мирослав Гнатович співпрацював із науковим центром «Гуцульщина» в с. Верховина. Є всі підстави говорити, що основна заслуга Мирослава Стельмаховича полягає у створенні підвалин української національної педагогіки.

*Прикарпатський університет
ім. В. Стефаника*

Колишній будинок «Просвіти» м. Львів

З 1994 р. Мирослав Гнатович – голова першої в Прикарпатському університеті спеціалізованої Вченої ради за спеціальністю «Теорія та історія педагогіки». За час її функціонування під керівництвом М. Г. Стельмаховича захищено понад 20 дисертацій. Науковець плідно співпрацював із зарубіжними вченими Бельгії, Болгарії, Канади, Німеччини, Польщі.

24 квітня 1998 р. Мирослава Гнатовича Стельмаховича не стало. Похований у рідному с. Уличне, Дрогобицького району Львівської області.

Громадянська позиція видатного педагога

Навіть у часи тоталітаризму Мирослав Гнатович послідовно пропагував ідеї української національної школи, постійно нагадував про традиції народної педагогіки, вчив поважати й використовувати віковічну мудрість рідного народу. Разом з тим повною мірою його талант розкрився після утворення незалежної української держави. З новими силами педагог продовжував плідно працювати над розробленням теорії та практики українського національного виховання.

Принципове значення мала визначена М. Г. Стельмаховичем сутність самого предмета етнопедагогіки: «Народною називаємо ту педагогіку, яку створив народ. Це система прийнятих у даній місцевості методів і засобів виховання, що передаються від покоління до покоління і засвоюються передовсім як певні знання, вміння і навички. Народна педагогіка належить до тих могутніх феноменів, що забезпечують збереження народного характеру, звичок і психології людини. Виховний ідеал, цілі, завдання, зміст, принципи і засоби народної педагогіки знайшли своє відображення і втілення у рідній мові, фольклорі, національних звичаях, традиціях, святах, обрядах, символах і різних видах народного мистецтва, у дитячих народних іграх та іграшках, живій практиці трудового і сімейного виховання, у народних ремеслах і промислах, у родинно-побутовій культурі нашого народу» (Стельмахович М. *Українська родинна педагогіка*. Київ, 1997. С. 5.).

Мирослав Гнатович опублікував 64 праці, присвячені дослідженню проблем етнопедагогіки. Чільне місце в практичній і науково-теоретичній діяльності академіка АПН України М. Г. Стельмаховича посідала історія педагогіки як навчальна дисципліна.

Звання, нагороди, відзнаки

Мирослав Гнатович – доцент кафедри педагогіки і психології, доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки і методики початкового навчання Івано-Франківського інституту імені Василя Стефаника, дійсний член Академії педагогічних наук України (нині Національна академія педагогічних наук України), почесний член Товариства української мови «Просвіта» імені Тараса Шевченка. Член Всеукраїнського педагогічного товариства ім. Григорія Ващенка.

Нагороджений знаком «Відмінник народної освіти» з 1980 р., урядовою медаллю «Ветеран праці» з 1985 р., грамотами Міністерства освіти України, двічі одержував нагороди з міжнародного фонду «Відродження», лауреат премії Президії АПН України (1996).

Всеукраїнське товариство «Просвіта» ім. Тараса Шевченка.

Всеукраїнське педагогічне товариство ім. Григорія Ващенка, вересень 1995 р.

Урядова медаль Ветеран праці

Нагрудний знак «Відмінник народної освіти УРСР» із 1945 до 1991 рр.

МІЖНАРОДНИЙ
ФОНД
ВІДРОДЖЕННЯ

Міжнародний фонд «Відродження» із 1990 р.

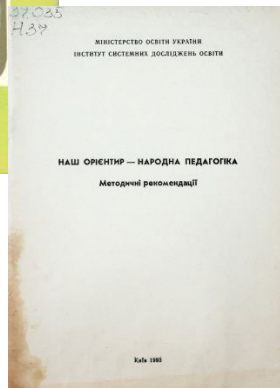
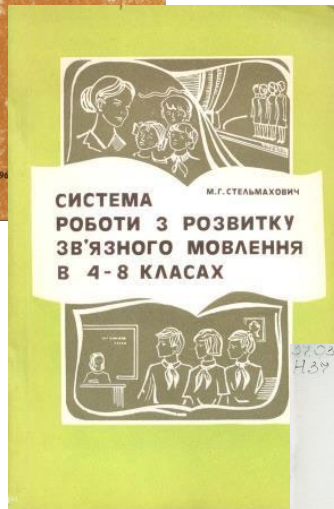
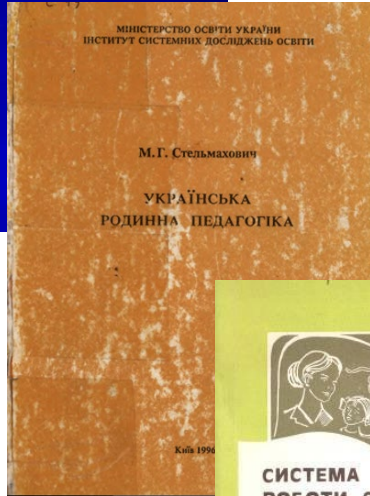
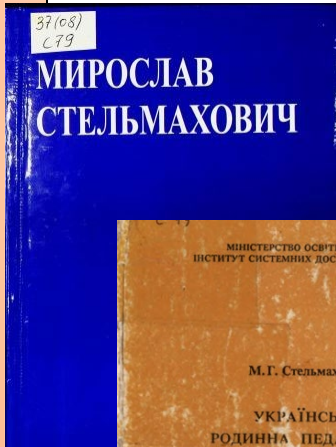
Педагогічні праці М. Г. Стельмаховича

Вибрані педагогічні твори : у 2 т. Т. 1. [Українське національне виховання] / М. Стельмахович ; [упоряд.: Л. Калуська, В. Ковтун, М. Ходак ; відп. за вип.: З. Болюк [та ін.] ; за ред. Л. Калуської]. – Коломия : Вік, 2011. – 517 с.

Українська родинна педагогіка : навч. посіб. / М. Г. Стельмахович. – Київ : ІСДО, 1996. – 288 с.

Система роботи з розвитку зв'язного мовлення в 4-8 класах / М. Г. Стельмахович. – Київ : Рад. шк., 1981. – 136 с.

Наш орієнтир – народна педагогіка : метод. рек. для студентів спеціальності 03.08 «Дошкільне виховання» / Ін-т систем. дослідж. освіти ; [уклад. М. Г. Стельмахович]. – Київ : ІСДО, 1993. – 43 с.

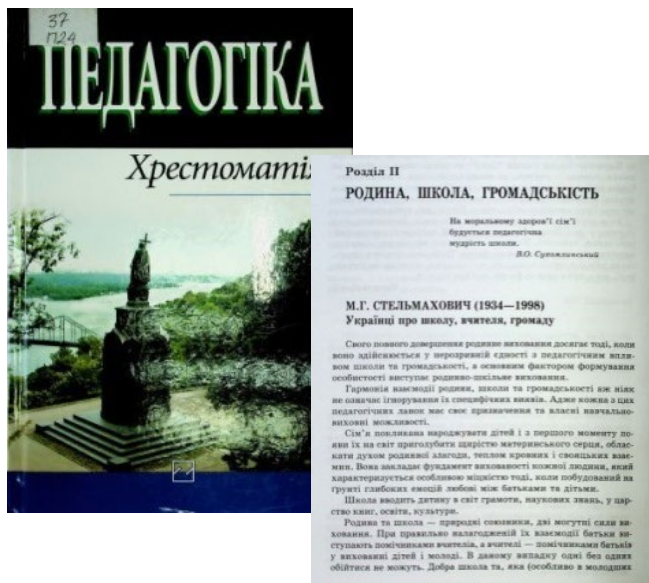
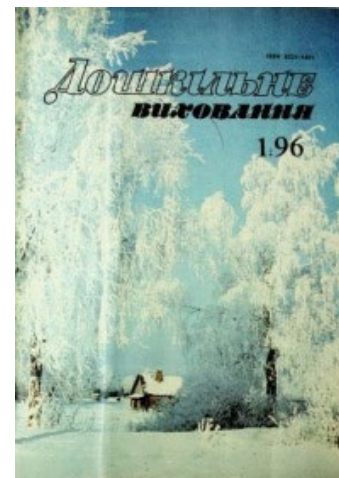

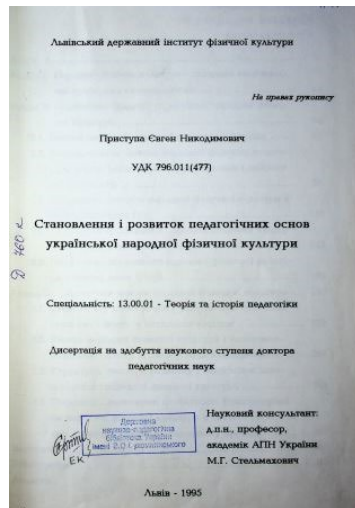
Слово землі рідної : [Українська мова як засіб дошкільного виховання] / М. Стельмахович // Дошкільне виховання. – 1995. – № 2 (лют.). – С. 6–7.

Плекаймо наше українське дошкілля / М. Стельмахович // Дошкільне виховання. – 1996. – № 1 (січ.). – С. 4–5.

Українці про школу, вчителя, громаду / М. Г. Стельмахович // Педагогіка : хрестоматія ; уклад.: А. Кузьмінський, В. Омеляненко. – 2-ге вид., стер. – Київ : Знання-Прес, 2006. – С. 32–35.

Наукова школа М. Г. Стельмаховича

Становлення і розвиток педагогічних основ української народної фізичної культури : дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01 / Є. Н. Приступа ; [наук. кер. М. Г. Стельмахович]. – Львів. держ. ін-т фіз. культури. – Львів, 1995. – 411 с.

Формування військово-патріотичної готовності учнівської молоді до захисту Вітчизни : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07 / Б. П. Мисак ; [наук. кер. М. Г. Стельмахович] ; Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника. – Тернопіль, 2010. – 25 с.

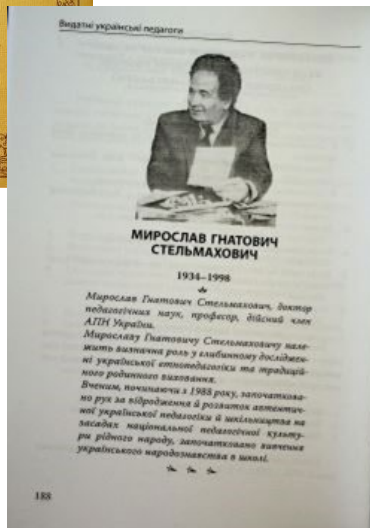
Реалізація ідей М. Г. Стельмаховича про родинне виховання у сучасній педагогіці : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / І. М. Вовкобой ; [наук. кер. М. Г. Стельмахович] ; РВНЗ «Крим. гуманіт. ун-т». – Ялта, 2010. – 20 с.

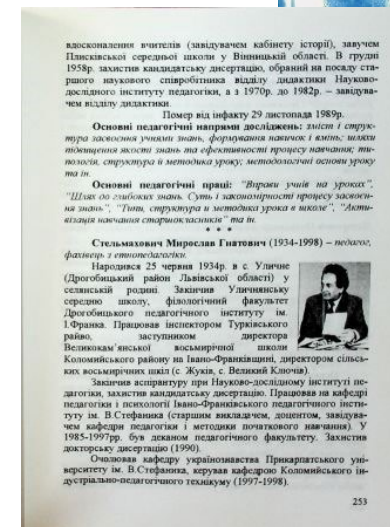

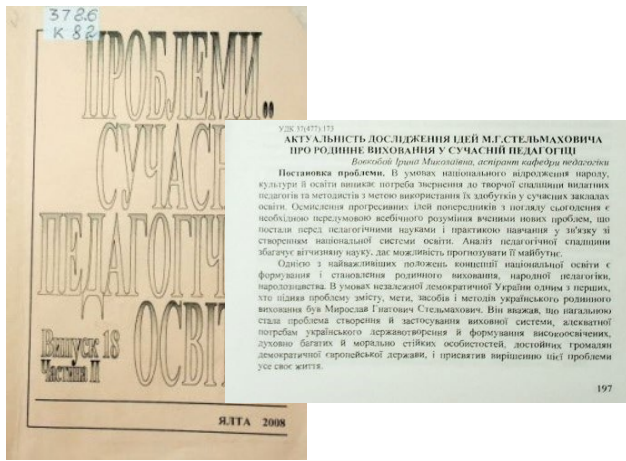
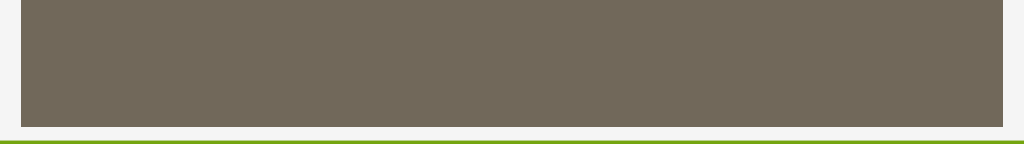

Мирослав Гнатович Стельмахович (1934–1998) / Л. Калуська // Вибрані педагогічні твори : у 3 т. – Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2014. – Т. 1. – С. 188-267.

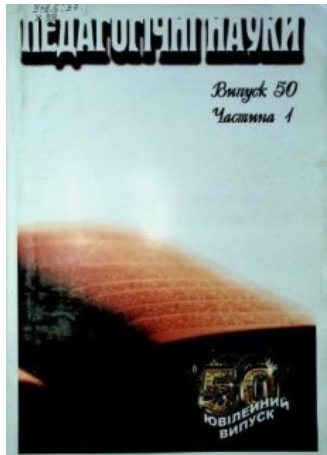
Стельмахович Мирослав Гнатович (1934–1998) – педагог, фахівець з етнопедагогіки / П. Сікорський // Збірник наукових праць. – Львів : Корпан Б. І., 2009. – Т. 3. – С. 253-254.

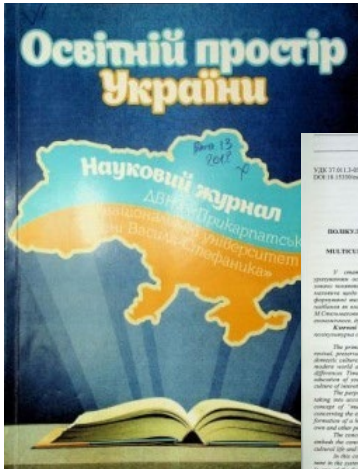

УДК 37(477):173
АКТУАЛЬНІСТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ ІДЕЙ М.Г. СТЕЛЬМАХОВИЧА ПРО РОДИННЕ ВИХОВАННЯ У СУЧАСНІЙ ПЕДАГОГІЦІ
Вовкочой Ірина Миколаївна, асистент кафедри педагогіки
 Постановка проблеми. В умовах національного відродження народу, культури й освіти виникає потреба звернення до творчої спадщини видатних педагогів та методистів з метою використання їх здобутку у сучасних засадах освіти. Осмислення професійної діяльності педагогів з погляду сучасності є необхідною передумовою всебічного розуміння вченими нових проблем, що постають перед педагогічними науками і практикою виховання у зв'язку зі змінними національною системою освіти. Аналіз педагогічних стандартів збагачує вітчизняну науку, дає можливість прогнозувати її майбутнє.
 Одного з найважливіших положень концепції національної освіти є формування і становлення родинного виховання, народної педагогіки, народності. В умовах незалежної демократичної України одним з перших, хто підняв проблему змісту, мети, засобів і методів українського родинного виховання був Миколай Гітюк Стельмахович. Він вказав, що нагальною задачею стала проблема створення й застосування виховної системи, адекватної потребам українського державотворення й формування національного, духовно багатого й морально стійкого особистостей, достойних громадян демократичної європейської держави, і присвятив вирішенню цієї проблеми усіх своїх життя.

Актуальність дослідження ідей М. Г. Стельмаховича про родинне виховання у сучасній педагогіці / І. М. Вовкочой // Проблеми сучасної педагогічної освіти : [зб. ст.]. Серія: Педагогіка і психологія / РВНЗ «Крим. гуманіт. ун-т». – Ялта : [Б. в.], 2008. – Вип. 18. – С. 197-201.

УДК 37(477):173
Л.М. Вовкочой
ВИХОВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ ЗАСОБАМИ РОДИННОЇ ПЕДАГОГІКИ У ТВОРЧОСТІ М.Г. СТЕЛЬМАХОВИЧА
 Осмислення присвяченому засобом виховання толерантності у сім'ї у творчості М.Г. Стельмаховича.
Claim is devoted to disclosing of problems of education of tolerance in family in creativity M.G. Stelmachovich.
 Постановка проблеми. У політичному середовищі особливо актуальним постає проблема толерантності. Адже здатність сприймати без агресії думку, які відрізняються від власних, з розумінням ставитися до особливостей поведінки та способу життя інших людей – запорука мирного безконфліктного існування народів та держав, так і окремих індивідів різних етнічних груп.
 Так як основні риси характеру особистості закладаються у сім'ї, слід звернути увагу на те, яким чином родинне виховання впливає на формування толерантності.

ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ
 УДК 37(477):173
Т.А. Атрощенко
ПОЛІКУЛЬТУРНЕ ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ КРІЗЬ ПРИЗМУ ПРАЦЬ М. Г. СТЕЛЬМАХОВИЧА
MULTICULTURAL UPBRINGING OF PERSONALITY BASED ON WORKS BY M. G. STELMACHOVICH
 У статті розкрито проблему полікультурного виховання особистості в сучасній педагогічній науці. Розглянуто історичні аспекти формування полікультурного виховання особистості в педагогічній науці. Розкрито історичні аспекти формування полікультурного виховання особистості в педагогічній науці. Розкрито історичні аспекти формування полікультурного виховання особистості в педагогічній науці. Розкрито історичні аспекти формування полікультурного виховання особистості в педагогічній науці.
 The primary task of the modern educational system is to educate a citizen capable of the social adaptation and involvement in the historical's changing conditions and values of diverse cultures whose interaction with the various cultural manifestations represented in the modern world is the basis of the spirit, ethics, confidence, peace, social, social and other activities. This demands from the necessity of disclosing the scientific approaches to education of young people in the conditions of a multicultural space, the formation of the values of tolerance, communication, the formation of national identity, and so on.
 The purpose of the article – the problem of intercultural upbringing of the person is stated and the methodological approach to the solution of the problem is described. The scientific view of M. G. Stelmachovich concerning the education of the personality, intercultural relations, living one of the family in the conditions of a multicultural society, able to appreciate the national heritage of both his own and other people, is analyzed.
 The concept of upbringing through the concept of M. G. Stelmachovich in which the author makes the concept of socialization of the person on the basis of family, national, spiritual and cultural life and historical experience of the people, the nation is described.
 In this context the most important component of general education is the national component in the process of education of the personality, because values, in particular, national values in the conditions of the process of education, and the attention to the spiritual values through the family, the national identity and the formation of the national personality, the national identity, the national identity, the national identity, the national identity.

Полікультурне виховання особистості крізь призму праць М. Г. Стельмаховича / Т. Атрощенко // Освітній простір України : наук. журнал. – 2018. – Вип. 13. – С. 7–12.

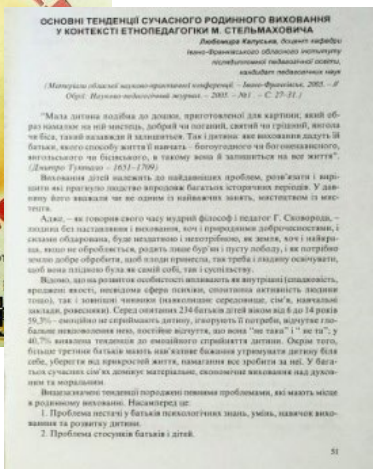
Виховання толерантності засобами родинної педагогіки у творчості М. Г. Стельмаховича / І. М. Вовкочой // Педагогічні науки : зб. наук. пр. / Херсон. держ. ун-т. – Херсон : Вид-во ХДУ, 2008. – Вип. 50, ч. 1. – С. 324-329.

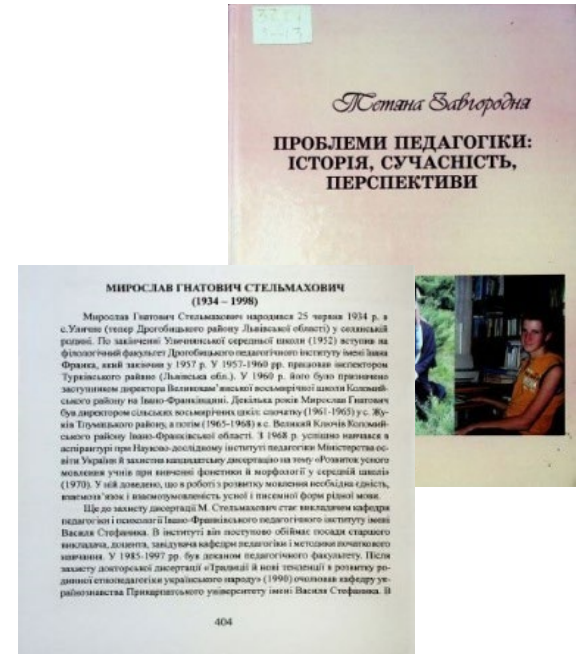
Корифей української етнопедагогіки : Збірник матеріалів на пошанівку академіка Мирослава Гнатовича Стельмаховича / Упр. освіти і науки Івано-Франків. облдержадмін., Обл. ін-т післядиплом. пед. освіти ім. Василя Сухомлинського ; [авт.-упоряд.: Л. Калуська, Н. Попович]. – Івано-Франківськ : [Б. в.], 2008. – 72 с.

Проблеми педагогіки: історія, сучасність, перспективи : [зб. наук. праць] / Т. Завгородня ; Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника. – Івано-Франківськ : видавець І. Я. Третяк. – 2008. – 428 с.

Ідеї трудового виховання у науковій та народній педагогіці М. Стельмаховича // Родинне сонцеколо : метод. порадник для роботи з батьками / [авт.-упоряд. Л. Калуська]. – Тернопіль : Мандрівець, 2006. – (Серія «Дошкілля»). – С. 58–62.

378.4
П 75

ВІСНИК ПРИКАРПАТСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Педагогіка
Випуск X

Галина Білавич, Борис Савчук ВНЕСОК М. Г. СТЕЛЬМАХОВИЧА В РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ

Вивчення історико-педагогічної науки кінця ХХ століття збагатилось трудовими дослідженнями в галузі розвитку освіти, викладання педагогічної науки в Україні. У 90-х роках ХХ ст. Українська освіта, яку автори намагалися дати об'єктивну оцінку суспільним явищам, відбувалась в ери боротьби за національну державу, зрештою спроба створити основи для зародження і розвитку просвітницького руху як осередку розвитку освіти та культури, а також розбудувати тиждень своєю педагогічною працею сприяв наддержавному розвитку освіти. Хрещатий шлях науково-педагогічних наук, статей про розвиток педагогічної думки і діяльність в Україні та поза її межі. Саме цим доробком вітчизняних учених (О. Лабіра, В. Малибород, П. Кавчович, М. Стельмахович, Б. Ступар, О. Сухомякська, Д. Федорук, М. Яричевський та інші) на межі ХХІ століття поставив об'єктивні задачі розвитку української освіти, побачивши будь-якого педагогічного вчителя, шанувальника історичних пам'яток.

Повільно внесок у розвиток історико-педагогічної науки зробив не тільки М. Г. Стельмахович, він один із перших почав досліджувати новий тиск для української науки виступати, пов'язаний із розвитком цієї педагогічної думки Західної України.

До кола науково-освітньої діяльності в Україні в діяльність вступили "Просвіта", "Рідна школа", молодіжних організацій "Пілет",

Валентина Федорук
МИРОСЛАВ СТЕЛЬМАХОВИЧ ПРО СІМЕЙНЕ ВИХОВАННЯ

Сім'я - головний інститут становлення людини. Значення сімейного виховання для формування особистості в різні епохи філософами, філософами, педагогами і вчителі-практиками оцінювалося по-різному. Окремі з них уважали, що сімейне виховання не має такого позитивного впливу, як суспільне. Однак історія світового розвитку та становлення людини національного виховання в Україні, педагогічна теорія і практика свідчать, що моральне, розумове і фізичне вдосконалення суспільства багато в чому залежить від удосконалення інституту сім'ї. У зв'язку з цим актуальною потребою в освітній науці є розробка засобів впливу на дітей в сім'ї, що відповідало б вимогам сьогодення.

Внесок М. Г. Стельмаховича в розвиток української історико-педагогічної науки / Г. Білавич, Б. Савчук // Вісник Прикарпат. ун-ту. Педагогіка / Прикарпат. ун-т ім. В. Стефаника. – Івано-Франківськ : Плай, 2004. – Вип. 10. – С. 51–57.

Там само: Мирослав Стельмахович про сімейне виховання / В. Федяєва. – С. 129–135.

Формування мовленнєвої культури особистості у творчій спадщині Мирослава Стельмаховича / Г. Білавич // Вісник Прикарпат. ун-ту. – Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, 2011. – Вип. 15. – Ч. 3. – С. 3–5.

ВІСНИК ПРИКАРПАТСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Педагогіка

Випуск XI

Ч. II

Івано-Франківськ

2011

378.6
К 82

ПОГЛЯДИ М. Г. СТЕЛЬМАХОВИЧА НА ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОДІЇ ШКОЛИ І СІМ'Ї

Висхідні думки Миколи Білавич

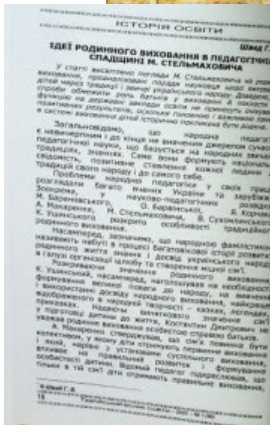
РВНЗ «Кримський гуманітарний університет» ім. Дмитра Галицького
Проблеми взаємодії школи і сім'ї є однією з найважливіших проблем сучасної педагогічної науки. Організація взаємодії школи і сім'ї є важливою частиною педагогічної діяльності вчителя. Взаємодія школи і сім'ї є важливою частиною педагогічної діяльності вчителя. Взаємодія школи і сім'ї є важливою частиною педагогічної діяльності вчителя.

Автори: Валентина Федорук, Валентина Федорук, Валентина Федорук, Валентина Федорук, Валентина Федорук, Валентина Федорук, Валентина Федорук, Валентина Федорук, Валентина Федорук, Валентина Федорук.

У статті розглянуто питання взаємодії школи і сім'ї в контексті сучасної педагогічної науки. Авторами розглянуто питання взаємодії школи і сім'ї в контексті сучасної педагогічної науки.

Погляди М. Г. Стельмаховича на проблеми взаємодії школи і сім'ї / І. М. Вовкбой // Проблеми сучасної педагогічної освіти. Серія: Педагогіка і психологія : [зб. ст.] / РВНЗ «Крим. гуманіт. ун-т». – Ялта : [Б.в.], 2007. – Вип. 15. – С. 281–288.

Ідеї родинного виховання в педагогічній спадщині М. Стельмаховича / Г. В. Швед // Таврійський вісник освіти. – 2020. – № 1. – С. 18-23.

Бібліотека методичних матеріалів

Всі матеріали | Мої матеріали | Завантажені | Обговор

Всеосвіта > Бібліотека методичних матеріалів > Різне > Доповідь "Українська родинна етнопедагогіка" (із п

Опублікував/ла:
Семеренко Лілія Анатоліївна

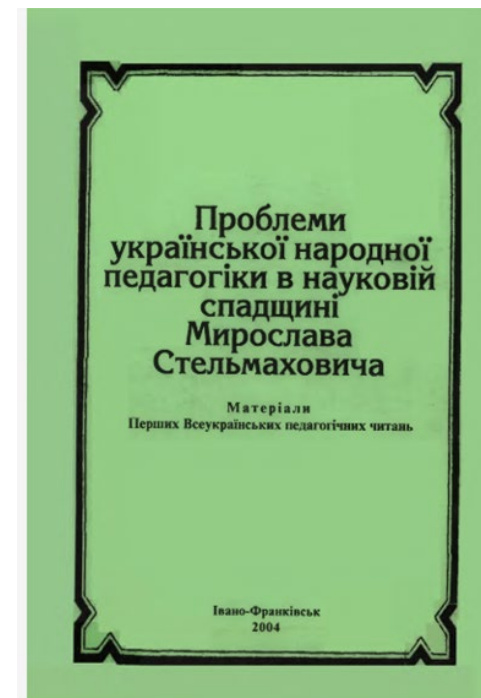
Посилання | Написати | Додати в обране | Поскаржитися

Матеріал: Доповідь "Українська родинна етнопедагогіка" (із педагогічної спадщини М. Г. Стельмаховича)

PDF | Різне

Українська родинна етнопедагогіка (із педагогічної спадщини М. Г. Стельмаховича) [Електронний ресурс] : доповідь / Л. Семеренко // Бібліотека методичних матеріалів. – Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/dopovid-ukrainska-rodynna-etnopedahohika-iz-pedahohichnoi-spadshchyny-m-h-stelmakhovycha-792249.html>, вільний. – Назва з екрана. – Дата перегляду: 12.06.2024.

Проблеми української народної педагогіки в науковій спадщині Мирослава Стельмаховича : матеріали Перших Всеукр. пед. читань 13–14 трав. 2004 р. / Прикарпат. ун-т ім. В. Стефаника ; Івано-Франківськ. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти. – 123 с. – Доступно також: <http://lib.pnu.edu.ua/files/konferensions/663434%20Проблеми%20української%20народної%20педагогіки%20в%20науковій%20спадщині%20мирослава%20Стельмаховича.pdf>. – Дата перегляду: 12.06.2024.

Щомісячний Інтернет-журнал «Велетні української педагогіки»

Червень -2020, VI сторінка

Мирослав Гнатович Стельмахович
(1934 – 1998)

*«Рефлексія педагогічної спадщини
М.Г.Стельмаховича – це один крок до
усвідомлення глибинних національних коренів
педагогіки як науки, як мистецтва плекання
самоідентичності, етичної соціалізації
особистості» (О.Барабани)*

Мирослав Гнатович Стельмахович, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПН України. Йому належить визначна роль у глибокому дослідженні української етнопедагогіки та традиційного родинного виховання. Вчений, починаючи з 1988 року, започатковано рух за відродження й розвиток автентичної української педагогіки й шкільництва на засадах національної педагогічної культури рідного народу, започатковано вивчення українського народознавства в школі.

Народився М.Г.Стельмахович 25 червня 1934 року в с. Уличне Дрогобицького району Львівської області. Рано залишився без батьків. Навчався в Уличнянській школі, після закінчення якої працював завідувачем бібліотекою. З 1953 – 1957рр. – студент українського відділу філологічного факультету Дрогобицького державного педагогічного інституту ім. І.Франка

ОПЕРЕДНІЙ СЛАЙД

1 / 16

НАСТУПНИЙ СЛАЙД

Мирослав Гнатович Стельмахович (1934–1998) [Електронний ресурс] / Велетні української педагогіки : щомісячний інтернет-журнал. – 2020. – червень. – Режим доступу: <https://ocprpp.od.ua/wp-content/uploads/2020/08/Інтернет-журнал-Велетні-української-педагогіки-VI.pdf>, вільний. – Назва з екрана. – Дата перегляду: 12.06.2024.

Мирослав Стельмахович про сім'ю, її функції та основні завдання родинної педагогіки [Електронний ресурс] : презентація / О. Михайлишин. – Режим доступу: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-na-temu-miroslav-stelmahovich-pro-sim-yu-funkci-ta-osnovni-zavdannya-rodinno-pedagogiki-7627.html>, вільний. – Назва з екрана. – Дата перегляду: 12.06.2024.

Стельмахович Мирослав Гнатович (1934-1998)
"Виховний потенціал української родини"

- «Традиційна українська родина - перша школа любовності, національного виховання, світлиця моральних чеснот і благородних вчинків, плекальниця пошанівки рідної мови, народних звичаїв, традицій, свят, обрядів, символів, побутової й громадської культури».

Видатні педагоги про роль сім'ї у вихованні особистості дитини [Електронний ресурс] / О. Матвійчук // Ін-т післядиплом. пед.освіти КУБГ. – Режим доступу: <https://www.slideshare.net/slideshow/ss-67119640/67119640>, вільний. – Назва з екрана. – Дата перегляду: 12.06.2024.

THE ROLE OF MYROSLAV STELMAKHOVYCH
IN FORMATION AND DEVELOPMENT OF THE HISTORY
OF PEDAGOGY IN INDEPENDENT UKRAINE

РОЛЬ МИРОСЛАВА СТЕЛЬМАХОВИЧА В СТАНОВЛЕННІ
Й РОЗВИТКУ ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ В НЕЗАЛЕЖНІЙ
УКРАЇНІ

YAROSLAV NAHRYBELNIY, ЯРОСЛАВ НАГРИБЕЛЬНИЙ,
candidate of historical sciences, кандидат історичних наук,
associate professor, доцент
<https://orcid.org/0000-0003-3266-5798>

yar1507@ukr.net
Kherson State Maritime Academy, Херсонська державна морська
академія

20 Ushakova avenue, м. Херсон, 73000
Kherson, Ukraine, 73000

Original manuscript received: July 17, 2019
Revised manuscript accepted: September 12, 2019

ABSTRACT

The article analyzes the influence of his scientific ideas on the formation and development of the history of pedagogy in independent Ukraine on the basis of the analysis of the content of pedagogical works of Myroslav Stelmakhovich. The analysis of the works of Myroslav Gnatovich Stelmakhovich showed the versatility and heterogeneity of his interests, because they raised the problems of national, family, aesthetic, moral, physical, labor education, Ukrainian studies, family studies and teaching methods of these subjects, questions of speech development and other.

It is substantiated that the researcher does not lose the novelty and relevance of leading principles of upbringing to which he refers: humanism, human nature, connection of upbringing with life, upbringing by work, taking into account the age and individual characteristics of pupils, systematic and consistent pattern of upbringing, personality, a combination of pedagogical leadership with the development of independence and initiative of education. These principles meet the requirements of the concept of a new Ukrainian school, which provides the education of students on universal values and patriotism. The task of the modern school is to form students' responsibility, respect for dignity, rights, freedoms, human interests, tolerance, ecological culture, kindness, and respect for the family.
It has been established that the educator develops a comprehensive educational

Роль Мирослава Стельмаховича в становленні й розвитку історії педагогіки в незалежній Україні [Електронний ресурс] / Я. Нагрибельний. – Режим доступу: <https://orcid.org/0000-0003-3266-5798>, вільний. – Назва з екрана. – Дата перегляду: 12.06.2024.

Педагогічні ідеї М. Стельмаховича у світлі завдань сучасної педагогічної школи [Електронний ресурс] / Т. Чикалова // Молодий вчений. – 2019. – № 12(76). – Режим доступу: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/1183>, вільний. – Назва з екрана. – Дата перегляду: 12.06.2024.

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

Збірник наукових праць

КАТЕГОРІЯ Б

Про журнал Архіви Авторам публікацій Редакційний штат Контактна інформація

Home / Архіви / № 55 (2019): Збірник наукових праць "Педагогічні науки" / РОЗДІЛ 1. МЕТОДОЛОГІЯ ТА ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

ЕТНОПЕДАГОГІЧНА СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТЬОГО
ВЧИТЕЛЯ У НАУКОВІЙ СПАДЩИНІ М. СТЕЛЬМАХОВИЧА

Етнопедагогічна складова підготовки майбутнього вчителя у науковій спадщині М. Стельмаховича [Електронний ресурс] / Педагогічні науки : зб. наук. праць / Херсон. держ. ун-т. – Режим доступу: <https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/view/364>, вільний. – Назва з екрана. – Дата перегляду: 12.06.2024.

*Богдан (брат) та Мирослав
Стельмаховичі*

*Мирослав Стельмахович із
дружиною Мирославою (1958)*

*М. Стельмахович – студент,
Дрогобич 1953 рік*

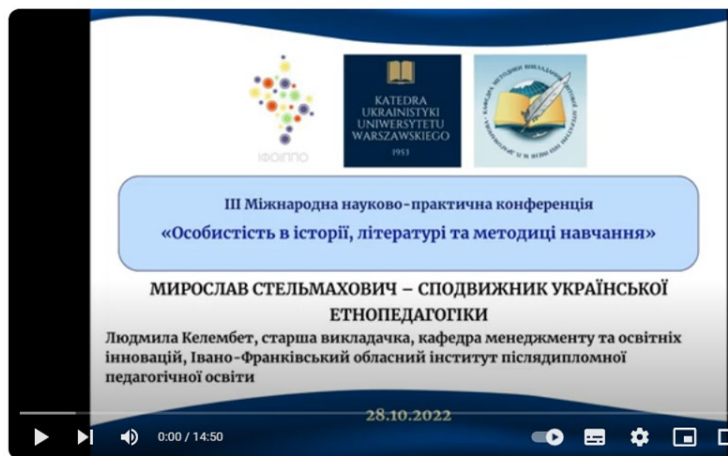
*Донька Оксана
Стельмахович*

*Оксана Нахлік
(Стельмахович) – донька,
Івано-Франківськ*

Вчитель учителів [Мирослав Стельмахович] : док. фільм / Коломийське товариство «Просвіта» // YouTube. – Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=S2ZN_WqHycY, вільний. – Назва з екрана. – Дата перегляду: 12.06.2024.

МИРОСЛАВ СТЕЛЬМАХОВИЧ – СПОДВИЖНИК УКРАЇНСЬКОЇ ЕТНОПЕДАГОГІКИ,
Людмила Келембет

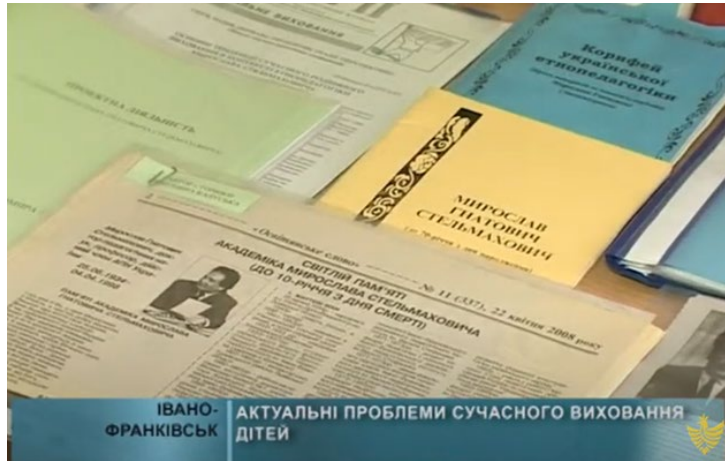
Мирослав Стельмахович – сподвижник української етнопедагогіки
[Електронний ресурс] / Л. Келембет // III Міжнародна науково-практична конференція “Особистість в історії, літературі та методиці навчання” 28 жовтня 2022 р. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=4npXrriPj0Q>

МИРОСЛАВ СТЕЛЬМАХОВИЧ ПРО НАЦІОНАЛЬНУ ОСВІТУ І ВИХОВАННЯ, Любомира
Калуська

Мирослав Стельмахович про національну освіту і виховання
[Електронний ресурс] / Л. Калуська // III Міжнародна науково-практична конференція “Особистість в історії, літературі та методиці навчання” 28 жовтня 2022 р. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=uL-m9X-Kzz4>

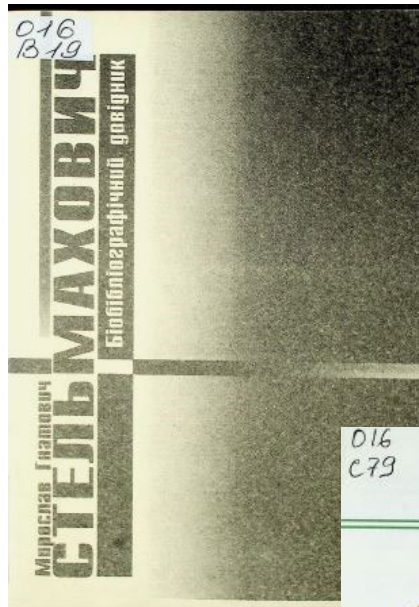
Ідеї етнопедагогіки актуальні і сьогодні [Електронний ресурс]
/ О. Островська // Рідні медіа. – Режим доступу:
<https://www.youtube.com/watch?v=dxiF3qb2w2Q> .

Використання педагогічної спадщини Мирослава Стельмаховича в освітніх закладах Івано-Франківщини [Електронний ресурс] / Івано-Франківське обл. телебачення «Галичина». – Режим доступу:
https://www.youtube.com/watch?v=a_Dji66NjLI

Всеукраїнська науково-практична конференція «Мирослав Гнатович Стельмахович – український педагог» [Електронний ресурс] / Ін-т Івана Франка НАН України : офіц. сайт. – Режим доступу: <http://ifnan.gov.ua/events/1/561/>

Мирослав Гнатович Стельмахович (1934–1998) : бібліографічний довідник / авт.-упоряд.С. В. Васильчук ; [передм. М. Б. Євтуха ; ред. М. М. Васильчук] ; АПН України. – Київ : Вік, 1998. – 62 с.

Стельмахович Мирослав Гнатович (1934–1998) : (До 75-річчя від дня народження) : список літератури / Наук.-пед. б-ка ; упоряд Н. В. Щербак. – Миколаїв : [Б. в.], 2009. – [2] с. – (Ювілейні дати 2009).

Ушанування пам'яті М. Г. Стельмаховича

До 80-річчя від дня народження Мирослава Гнатовича Стельмаховича [Електронний ресурс] // ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : офіц сайт. – Режим доступу : <https://dnpb.gov.ua/ua/?exhibitions=16868>

Стельмахович Мирослав Гнатович – етнопедагог, філолог [Електронний ресурс] : До 80-річчя від дня народження // Пед. музей України НАПН України : офіц. сайт. – Режим доступу: http://pmu.in.ua/virtual-exhibitions/vistavki_2011_2014/stelmahovich_etno_pedagog/

Відкрито книжкову виставку, присвячену Мирославу Стельмаховичу [Електронний ресурс] // Освітній портал Львівщини. – 2016. – Режим доступу: <http://osvitportal.loda.gov.ua/search?keyword=3997>

Стельмахович Мирослав Гнатович – етнопедагог, філолог
POSTED ON 26.06.2014 BY ADMIN

(До 80-річчя від дня народження)

Мирослав Гнатович Стельмахович народився 25 червня 1934 р. в с. Уличне (тепер Дрогобицького району Львівської області) у селянській родині. Після закінчення Уличнянської середньої школи вступив на філологічний факультет Дрогобицького педагогічного інституту імені Івана Франка, який закінчив у 1957 р.

З 1968 р. навчався в аспірантурі Науково-дослідного інституту педагогіки та захистив кандидатську дисертацію на тему: «Розвиток усного мовлення учнів при вивченні фонетики й морфології у середній школі» (1970).

З 1969р. М.Г. Стельмахович починає працювати викладачем кафедри педагогіки і психології Івано-Франківського педагогічного інституту імені Василя Стефаника, поступово обіймає посади старшого викладача, доцента, завідувача кафедри педагогіки і методики початкового навчання. Після захисту докторської дисертації (1990) очолював кафедру українознавства Прикарпатського університету імені Василя Стефаника.

Мирославу Гнатовичу належить визначна роль у глибокому дослідженні української етнопедагогіки та традиційного родинного виховання. Вченим, починаючи з 1988 року, започатковано рух за відродження і розвиток автентичної української педагогіки й шкільництва на засадах національної педагогічної культури рідного народу, започатковано вивчення українського народознавства в школі.

Міністерство освіти і науки України
Департамент освіти і науки Львівської обласної державної адміністрації

**ОСВІТНІЙ ПОРТАЛ
ЛЬВІВЩИНИ**

Новини | Департамент освіти і науки
Заклади обласного підпорядкування | Середня, дошкільна та позашкільна освіта | Профтех
Проекти, програми, акції

Головна → Пошук по сайту

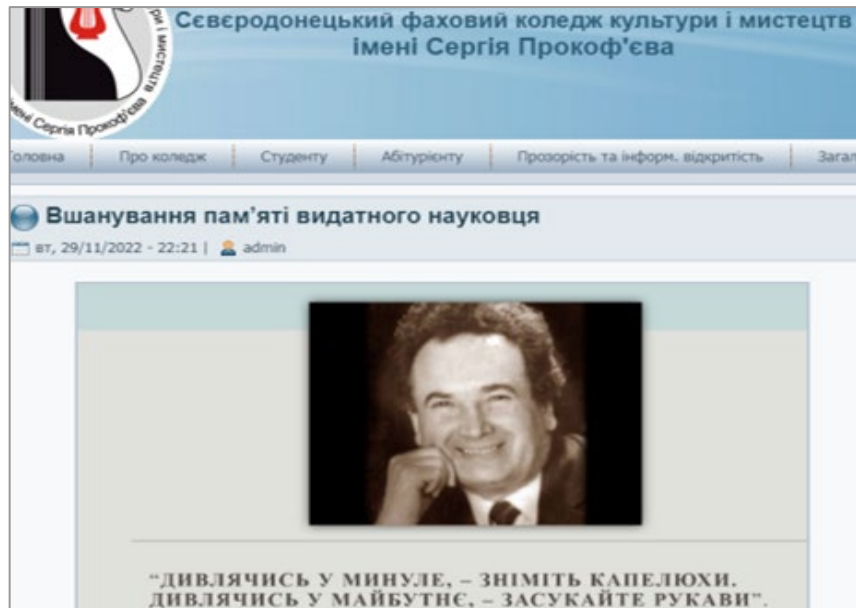
Пошук по сайту

Відкрито книжкову виставку, присвячену Мирославу Стельмаховичу

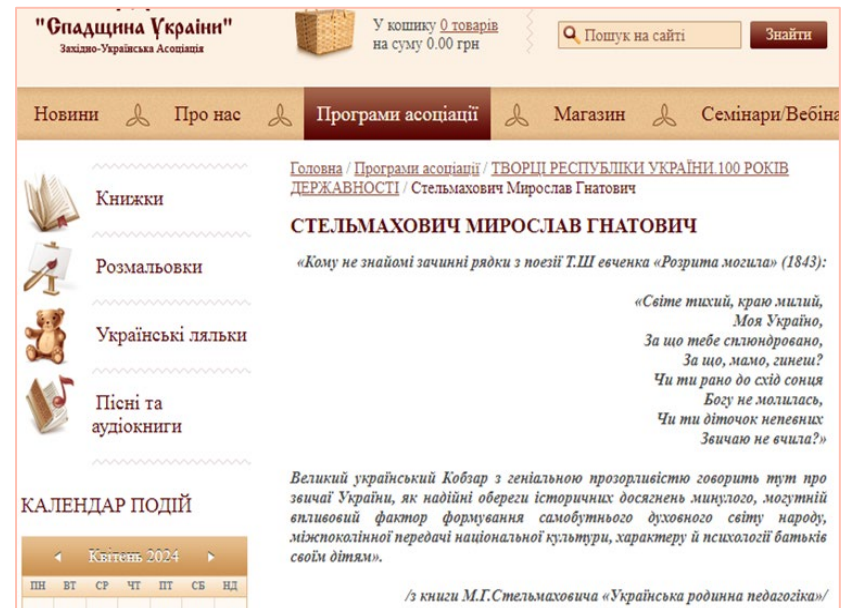
Опубліковано: П'ятниця, 17 Червня 2016

До дня народження Мирослава Гнатовича Стельмаховича (25.06.1934), доктора педагогічних наук у приміщенні Львівської обласної науково-педагогічної бібліотеки представлено книжкову виставку «Від учителя до академіка» (експонується з 17 червня до 03 липня в приміщенні читального залу (2 поверх)).
Довічка Мирослав...

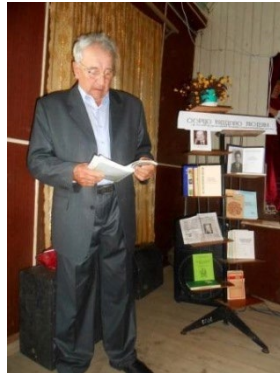
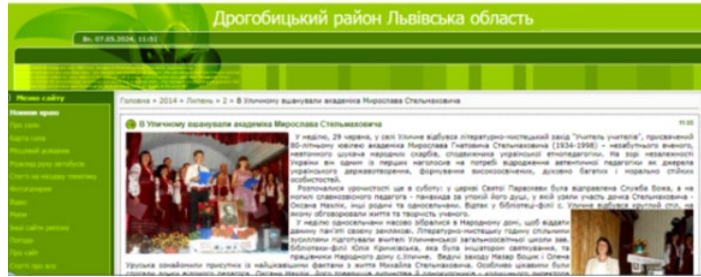

Вшанування пам'яті видатного науковця
[Електронний ресурс] / М. Яворська // Северодонецький фаховий коледж культури і мистецтв ім. С. Прокоф'єва. – Режим доступу: <http://www.sevmuz.lg.ua/node/852>.

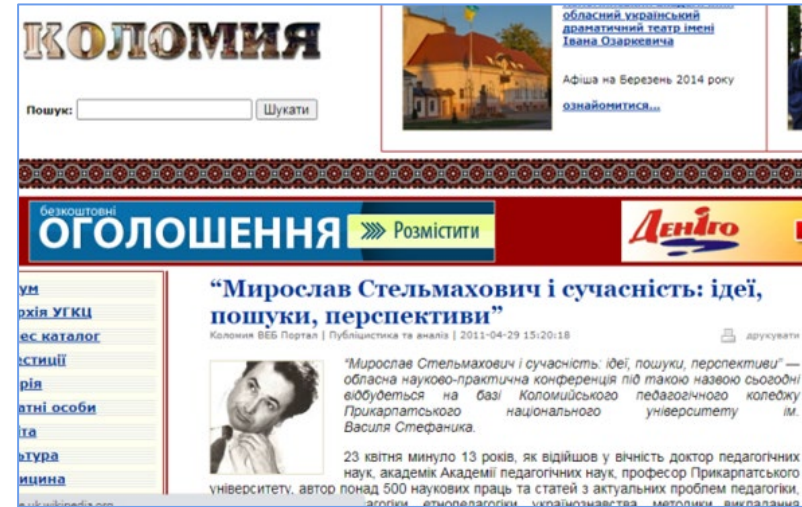
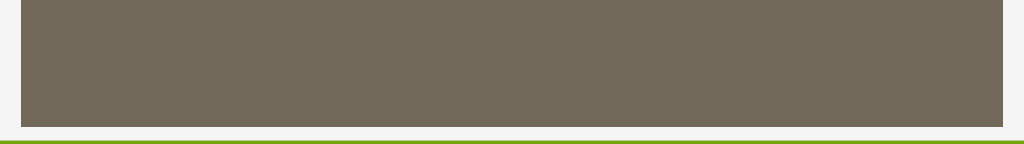

Стельмахович Мирослав Гнатович [Електронний ресурс]
/ І. Квасниця // Західно-Українська Асоціація «Спадщина України». – Режим доступу: <http://www.spadshina.com/programs/tvortsi-respubliki-ukrayini.100-rokiv-derzhavnosti/stelmahovich-miroslav-gnatovich/>

*Сільський голова с. Уличне –
Анатолій Коренських.*

В Уличному вшанували академіка Мирослава Стельмаховича [Електронний ресурс] / «Бистрий. Село на Прикарпатті». – Режим доступу: <https://bystryi.at.ua/news/v-ulichnomu-vshanuvali-akademika-mirolava-stelmakhovicha/2014-07-02-256>.

Мирослав Стельмахович і сучасність: ідеї, пошуки, перспективи [Електронний ресурс] / Коломия : ВЕБ Портал. – Режим доступу: <https://web.archive.org/web/20140725203520/http://kolomyia.org/se/sites/pb/36163/>

У Коломиї відкрили пам'ятну таблицю Мирославу Стельмаховичу

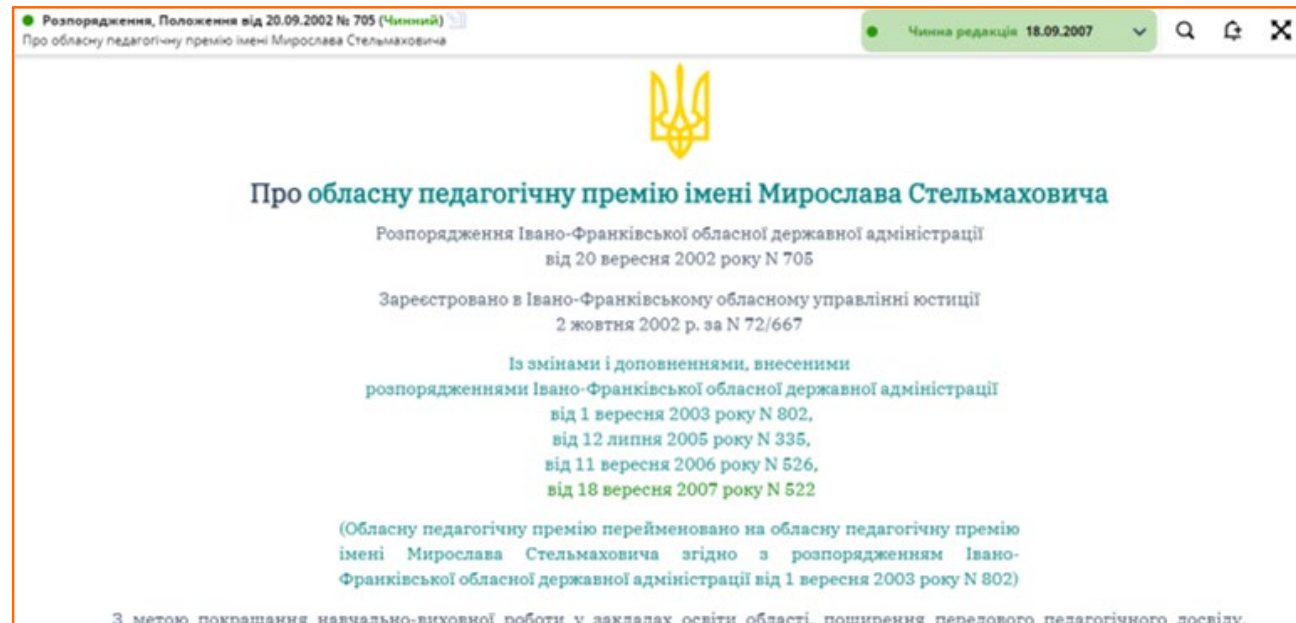
У Коломиї відкрили пам'ятну таблицю Мирославу Стельмаховичу [Електронний ресурс] / Мар'яна Мацьків // НТК Коломия. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=iqeB0EgIUoc>

У Коломиї вшанували Мирослава Стельмаховича [Електронний ресурс] / Мар'яна Мацьків // НТК Коломия. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=Xc7k4KCQRfE>

У 2003 р. розпорядженням голови Івано-Франківської обласної державної адміністрації засновано щорічну обласну педагогічну премію імені Мирослава Стельмаховича.

Про обласну педагогічну премію імені Мирослава Стельмаховича [Електронний ресурс] : розпорядження Ів.-Фр. облдержадміністрації від 20.09.2002 р. № 705 / Ів.-Фр. облдержадміністрація // LIGA 360. – Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/IF020057>

17-го листопада 2022 року в місті Коломия Івано-Франківської області відбулося урочисте відкриття пам'ятної таблиці академікові Національної академії педагогічних наук Мирославу Стельмаховичу на фасаді Коломийського педагогічного коледжу, де він працював упродовж 1997–1998 рр.

Інститут Івана Франка
Національної академії наук України

Головна | Про інститут | Структура | Вчена рада | Події | Видання | Публікації | Вступ | Бібліотека | Подяки | Контакти

Події / Новини /

Відкриття пам'ятної таблиці академікові НАПН Мирославу Стельмаховичу

22.11.2022

17 листопада 2022 року відбулося урочисте відкриття пам'ятної таблиці академікові Національної академії педагогічних наук Мирославу Стельмаховичу на фасаді Коломийського педагогічного фахового коледжу на будинку, де він працював упродовж 1997–1998 років (м. Коломия, вул. І. Франка, 12).

Урочистий захід організували:

Відкриття пам'ятної таблиці академікові НАПН України Мирославу Стельмаховичу
[Електронний ресурс] / Оксана та Євген Нахліки
// Ін-т Івана Франка НАН України. – Режим доступу: <http://ifnan.gov.ua/events/0/976/>

Євген і Оксана Нахліки з відомим коломийським поетом, літературознавцем і краєзнавцем, доцентом Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Миколою Васильчуком.

**Адреса:
вул. М. Берлинського, 9
Київ, 04060
Україна**

<https://dnpb.gov.ua/ua/>

**E-mail:
dnpb@i.ua (для офіційних звернень)**

dovidka_dnpb@i.ua (для довідок)

**fond.dnpb@ukr.net (послуги для
віддалених користувачів)**

metodist22@ukr.net (методичний супровід)

Виставку підготувала: Авер'янова А. Й. – головний бібліотекар відділу зберігання фонду та обслуговування користувачів ;

Відповідальна – завідувач відділу Бондарчук О. Б.

Використано матеріали з фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та інтернет-ресурси.